

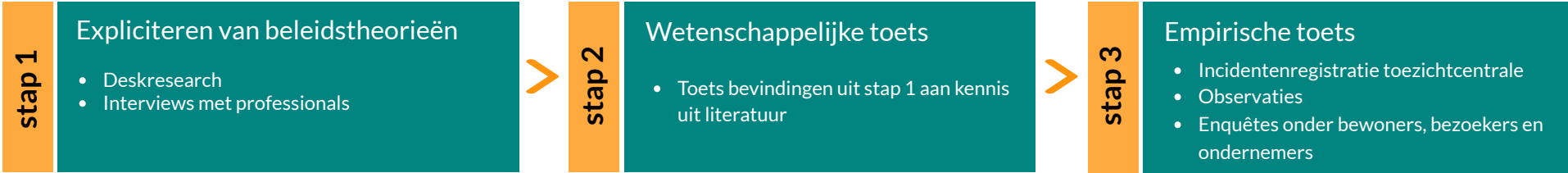
Toelichting onderzoek

Aanleiding en doel onderzoek

Vanaf 2000 maakt de gemeente Rotterdam gebruik van gemeentelijk cameratoezicht in de openbare ruimte voor de handhaving van de openbare orde. Tijdens de commissie Veiligheid en Bestuur (d.d. 1 juli 2021) is toegezegd onderzoek uit te voeren naar de effectiviteit van het cameratoezicht.

De gemeente Rotterdam heeft DSP-groep gevraagd dit onderzoek uit te voeren en daarbij ook de beleving van Rotterdammers ten aanzien van het cameratoezicht inzichtelijk te maken. Het is belangrijk te vermelden dat het niet mogelijk is om naar het directe effect van cameratoezicht (outcome) te kijken. In dit onderzoek kijken we daarom naar de resultaten van het cameratoezicht (output): we openen de black box.

Het onderzoek is op te delen in de volgende stappen:

Kerncijfers

Beoogde doelen + mechanismen Rotterdam

Beleving

In de buurten Carnisse en de Nieuwe Binnenweg zijn in mei 2022 bezoekers van de gebieden op straat bevestigd naar de beleving omtrent cameratoezicht (n=448). Daarnaast waren in de Omnibusenquête uit 2022 een vijftal vragen opgenomen over cameratoezicht (n=720).

Hieronder volgen de belangrijkste resultaten

- Houding

De meeste Rotterdammers zijn (zeer) positief tegenover cameratoezicht in de buitenruimte.
- Afname criminaliteit

De meningen zijn verdeeld of gemeentelijk cameratoezicht leidt tot een afname van criminaliteit.
- Gedrag

Cameratoezicht heeft weinig invloed op het gedrag van de Rotterdammers.
- Bekendheid

Bijna alle Rotterdammers weten dat er cameratoezicht in Rotterdam is.
- Veiligheidsgevoelens

Een meerderheid geeft aan zich veiliger te voelen door cameratoezicht.
- Privacy

Ongeveer een vijfde van de respondenten ervaart gemeentelijk cameratoezicht als een aantasting van de privacy. Deze percentages zijn gebruikelijk, weten we uit vele eerdere evaluaties.

Wetenschappelijke + empirische toets

Hoofddoelen + mechanismen	Wetenschappelijke toets	Empirische toets
Afname criminaliteit en overlast 	- De potentie van cameratoezicht is groot voor het bestrijden van criminaliteit en overlast. - Alleen het ophangen van camera's werkt niet: er moet namelijk voldaan worden aan een aantal randvoorwaarden om succes te kunnen verwachten.	Op basis van het huidige onderzoek is het niet mogelijk de ontwikkeling van criminaliteit en overlast direct te relateren aan de inzet van de camera's.
Toename veiligheidsgevoel 	- Camera's werken zowel positief als negatief in op het veiligheidsgevoel. Dit is afhankelijk van het gebied en de mensen in dat gebied (o.a. verwachtingen en ervaringen). - Er is maatwerk per cameragebied nodig. - Denk goed na over de boodschap die de camera's en de bordjes moeten uitzenden (afschrikking of vertrouwen) en de doelgroep (boeven of burgers).	Beperkte structurele en actieve communicatie om positieve associaties te bevorderen en zo de veiligheidsgevoelens te verhogen.
Preventie 	- Camera's hebben een beperkt afschrikwekkend effect op impulsieve daders en een mogelijk groot effect op rationele daders. - Het schrikeffect is van korte duur: om het effect te bestendigen moeten de camera's echt worden gebruikt. Als er geen reactie volgt op incidenten, verwatert het effect van de camera's snel.	Wisselend beeld over in hoeverre het cameratoezicht een afschrikkende werking op potentiële daders heeft.
Interventie 	- Beginnende incidenten worden waargenomen, waarna een reactie op straat kan worden gegeven. Beginnende incidenten worden daardoor in de kiem gesmoord. - Rechtstreeks cameratoezicht is niet altijd succesvol: er zijn belangrijke technische en organisatorische randvoorwaarden. - Uitkijktijden en instructies moeten aansluiten op de problemen.	- Cameratoezicht draagt veel bij aan de ondersteuning in de operatie op straat. - In de praktijk worden incidenten snel in de kiem gesmoord. - Capaciteit wordt op straat efficiënter ingezet. - De kwaliteit van de communicatie en samenwerking met de politie en de observanten in de toezichtcentrale is zeer goed.
Repressie 	De meerwaarde van cameratoezicht voor opsporing is in theorie groot, maar nooit wetenschappelijk overtuigend aangetoond. Het is namelijk vrijwel onmogelijk een directe koppeling te leggen tussen de inzet van een camera en de opsporing.	- Veel succesverhalen van opsporingszaken die zijn opgelost waarbij camerabeelden een belangrijke rol speelden. - Bij ongeveer 70% van de verzoeken wordt relevant beeldmateriaal aangeleverd bij de recherche. - De al schaarse opsporingscapaciteit kan door gebruik te maken van opgeslagen beelden veel efficiënter worden ingezet. - De beeldkwaliteit ruim voldoende voor gebruik ten behoeve van de opsporing.

Kortom...

Er gaat veel goed rondom het cameratoezicht in Rotterdam. Technisch voldoet het project aan de eisen. Proces achter de lens zo ingericht dat er op straat snel ingegrepen kan worden en de meerwaarde voor de opsporing groot is. Veel Rotterdammers weten dat er cameratoezicht is in hun stad en zij staan hier over het algemeen positief tegenover. Er zijn voor het cameratoezicht alleen algemene doelen bepaald op outcome-niveau. Hierdoor kunnen we in deze evaluatie niets zeggen over het doelbereik van de camera's.

Verschillende cameragebieden in de stad, worden op dezelfde wijze uitgekeken, over het algemeen zonder specifieke instructie per gebied. De preventieve werking wordt impliciet verondersteld, maar er wordt niet actief aan gewerkt. De nadruk ligt in de praktijk op live toezicht en opsporing.

Aanbevelingen

Behoud stevige basis

Optimaliseer door maatwerk

Meer aandacht voor preventieve werking